

raade saavel som de uordnede Forhold, der herskede i Bankens første Tid, medførte ganske naturligt, at der blev paalagt den temmelig strenge Forpligtelser for derigennem først at opnaa og senere at sikre Sedlernes Indløselighed, og disse Forpligtelser, der i den første Snes Aar krævede store pekuniære Ofre fra Banken, medførte paa den anden Side, at Staten maatte tilsikre Banken store Begunstigelser — særlig igennem Eneret til Seddeludstedelse for saa langt et Tidsrum som de nu snart forløbne 90 Aar.

Hvorvidt der her i Almindelighed kan siges at have været et passende Forhold imellem Bankens Pligter og Rettigheder, har i Øjeblikket mindre Interesse, men det maa dog ikke glemmes, at selv om vor Tid — heldigvis — væsentligst har haft Lejlighed til at betragte Nationalbanken som den meget begunstigede Institution, saa var Stillingen før Midten af forrige Aarhundrede en ganske anden — da var det Pligterne, der vejede tungest til; men Banken opfyldte dem og har siden den Tid høstet Lønnen derfor.

Naar vi altsaa nu staa overfor Løsningen af Spørgsmaalet om en Fornyelse af Oktrojen, er det kun naturligt, at de forandrede Forhold maa medføre væsentlige Ændringer i den bestaaende Ordning; de særlige Pligter til at bringe Orden i vort Pengevæsen, som Banken i 1818 blev stillet overfor, ere ikke mere til Stede, og følgelig er der heller ingen Grund til vedblivende at indrømme Banken en saa gunstig Stilling, som den for Tiden har — dens Rettigheder og Pligter i Fremtiden kunde for saa vidt fastsættes uden Hensyn til Fortidens.

Idet vi da nu tilbyde Nationalbanken et meget værdifuldt Seddelprivilegium, opstaar Spørgsmaalet om, hvad Banken til Gengæld maa yde, og i saa Henseende maa Hensynet til en god og solid Ordning af vort Seddelvæsen blive Hovedsagen, medens Statens pekuniære Interesser først komme i anden Linie.

Hvad Seddelfunderingen angaar, har Udvalget kunnet tiltræde den i Lovfor-

slaget tilsigtede Ordning, hvorefter det hidtil anvendte „Kontingentsystem“ bliver afløst af et „Brøksystem“, der til enhver Tid fordrer en Metafond svarende til mindst Halvdelen af den cirkulerende Seddelmasse. Regnes denne for Tiden til et Gennemsnit af 116 Mill. Kr. (jfr. Statistisk Aarvog 1906, Side 11, Noten), skal der altsaa efter Forslaget være Dækning for 58 Mill. Kr., medens den gældende Ordning kræver Dækning for alt udover 38 Mill. Kr. (Kdg. af 1901) — altsaa for i alt 78 Mill. Kr.

Ved denne Lempelse af Dækningsreglerne vil Banken altsaa faa Raadighed over ca. 20 Mill. Kr. af den nuværende Metafond, medens der dog paa den anden Side maa henlægges 15½ Mill. Kr. mere end før i rentebærende Effekter til Sikkerhed for den Del af Seddelmassen, der ikke dækkes af Metafonden. — Her fordres nemlig efter den gældende Ordning 38 Mill. dækket med 1½ Gange Værdien, medens der efter Lovforslaget vil blive 58 Mill., der kræves dækkede med 1¼ Gange Værdien.

Alt i alt betyder dog denne Forandring en ret betydelig Fordel for Banken, men da man neppe med Grund vilde kunne fordre de tidligere Tidens strenge Dækningsregler opretholdte, og da man — særlig ved Sammenligning med Forholdene i andre Lande — finder de foreslaaede Dækningsregler fuldt ud betryggende, har Udvalget her kunnet tiltræde det foreliggende Forslag; og det saa meget mere som Forslaget indeholder Bestemmelser, der aabne Muligheden for en endnu mere virksom Kontrol fra Statens Side end den, der har været hjemlet efter de gældende Bestemmelser.

Idet den nu tilsigtede Ordning altsaa ikke alene fornyer Bankens Seddelprivilegium, men desuden giver den mere fri Raadighed over betydelige Kapitaler, har Udvalget kunnet tiltræde det foreliggende Forslags Tanke om, at Banken — foruden det, at den undergives en mere indgribende Kontrol fra Statens Side — tillige maa afgive en ret betydelig Del af